

II. Súdna tabula potvrdujúc rozsudok sedrie za vinného uznala obžalovaného Alojza S. zo zločinu ukrývačstva dl'a §-u 370. Trz. (recte dl'a odst. 1. §-u 370. Trz.), ktorého sa dopustil tým, že k vôli hmotnému zisku svojmu nadobudnul čiastku tej kože, ktorú obžalovaný Gejza M. v spoločnosti Pavla H. v cene 20.000 Kčs z držby Mórica W. ukradol takým spôsobom, že jedonosť môže byť zistená, z ktorých je možno odvieť tú konklúziu, že obžalovaný Alojz S. vedel, že nadobudnuté veci následkom »krádeže« sa dostaly do rúk jeho majiteľa. Súdna tabula nezistila žiadne také skutočnosti, z ktorých by bolo možno uzatvárať to, že obžalovaný Alojz S. vedomosť mal o takých okolnostiach, dl'a ktorých čin obžalovaných Gejzu M. a Pavla H. za zločin krádeže sa kvalifikuje (body 3. a 4. §-u 336. Trz., § 48. Trz. nov., bod 1. odst. 2. §-u 49. Trz. nov.).

Dl'a odst. 1. §-u 370. Trz. zločin ukrývačstva spácha, kto takú vec, o ktorej vie, že následkom zločinu krádeže, sprenevery, lúpeže alebo vydieračstva do rúk jej držiteľa sa dostala, k vôli hmotnému osahu svojmu nadobudne. Ku právnym súčiastkám činu patrí tedy i to, aby pachateľ vedel, že vec dostala sa do rúk jej držiteľa následkom zločinu hore uvedených trestných činov. Táto právna súčiastka avšak len na základe takých skutkových okolností môže byť zistená, z ktorých je možno odvieť tú konklúziu, že obžalovaný poznal tie skutočnosti, na základe ktorých trestný čin toho, od koho obžalovaný predmety ukrývačstva si nadobudnul, za zločin v dôvodoch rozsudku, zo jaké skutočnosti a z jakých príčin uznáva za dokázané.

Z tohoto vyplýva, že súdna tabula, ktorá obžalovaného Alojza S. uznala za vinného zo zločinu ukrývačstva bola povinná v dôvodoch svojho rozsudku uviesť tie skutkové okolnosti, z ktorých je možno uzatvárať to, že obžalovaný vedomosť mal o takých skutkových okolnostiach, dl'a ktorých čin Gejzu M. potažne Pavle H. kvalifikuje sa zločin.

Ponevác však súdna tabula nehl'adela na také okolnosti od zistenia ktorých dotýčne obžalovaného Alojza S. závisí možnosť upotrebenia trestného zákona, a ktoré Najvyšší súd dl'a odst. 3 §-u 33. Trpp. nov. zistiť nemôže: preto Najvyšší súd čo sa týka menovaného obžalovaného musel pokračovať dl'a odst. 1. §-u 25. Trpp. nov.

(22. decembra 1920. Č. Kr. III. 261-20.)

Píše Prokul.

Kritika niektorých rozhodnutí Najvyššieho súdu.

I.

— 0 —

Otázka skutková a otázka právna v porotnom pokračovaní.

Zmätočný dôvod dl'a §-u 385. č. 1. a tr. pp. alebo dl'a §-u 29. č. 4. zák. čl. XIII. ai 1914. Položenie otázok porotcom v prípade §§. 69. č. 1., 279., 280. tr. z.

Rozsudkom porotného súdu bol I. K. pre zločin zúmyselného zabitia manželského druha dl'a §§. 279., 280. tr. z., kvalifikovaný, dl'a prvého odst. §-u 281. tr. z., odsúdený na základe tretieho odst. §-u 281. tr. z. s použitím §-u 92. tr. z. na 4 roky káznice a obžalovaná Z. B. bola pre zločin popudzenia k zúmyselnému zabitiu manželského druha dl'a §§. 69. č. 1., 279., 280. tr. z. odsúdená na základe §-u 280. tr. z. s použitím §§. 71., 92. tr. z. na 10 rokov káznice.

h

Proti tomuto rozsudku podala len obžalovaná Z. B. zmätočnú sťažnosť čo do viny a trestu a jej zvláštny obhájca na základe bodov 4. a 6. §-u 29. zák. čl. XIII. ai 1914 a bodov 1. a), b), 2. §-u 385. tr. pp.

Porotný súd založil odsúdenie obžalovanej Z. B. na kladné riešenie následovných otázok porotcami:

1. Skutková otázka: Či je pravda, že Z. B. udržujúc s obžalovaným J. K. l'úbostný pomer a chcujúc sa zaňho vydať, behom letošného roku, zvlášte behom mesiaca mája ho navádzala, aby svoju manželku Z. K. odstavil, života ju pozbavil, aby tak spolu mohli žiť.

2. Právna otázka: Či Z. B. spôsobom v 1. otázke uvedeným popudzovala J. K. k zúmyselnému zabitiu jeho manželky Z.

Rozsudok zo dňa 14. januára 1922 č. Kr. III. 630/21/3 Najvyšší súd na základe verejného líčenia z dôvodu materiálnej zmätočnosti, uvedeného v bode 1. a) §-u 385. tr. pp., zrušil časť rozsudku porotného súdu, vzťahujúcu sa na obžalovanú Z. B., oslobodil ju na základe bodu 1. §-u 326. tr. pp. od obžaloby a jej následkov a nariadil prepustiť ju hneď na slobodu.

Svoj výrok založil Najvyšší súd na tom, že v smysle odst. 3. §-u 33. tr. pp. nov. je povinný opierať svoje rozhodnutie o tie skutočnosti, ktoré porotný súd uznal za pravdivé.

Porotci však kladným riešením skutkovej otázky za pravdivé skutočnosti uznali len to, že obžalovaná májúc s J. K. l'úbostný pomer a chcujúc sa zaňho vydať, neznámu činnosť vykonala (zodpovedajúcu výrazu „navádzala“) k tomu koncu, aby J. K. svoju manželku pozbavil života, aby mohli spolu žiť. Výraz „navádzala“ nepatrí do kruhu skutočností, navádzanie je právny pojem, ktorému zodpovedajúce skutočnosti činenia majú byť uvedené v skutkovej otázke, naproti tomu však „navádzanie, navedenie“ (navádzala, správne „naviedla“), patrí do právnej otázky. Vylúčením toho právneho prvku „navádzala“ zo skutkovej otázky nezostanú v nej také skutočnosti, taký čin, ktoré by vyčerpávaly všetky náležitosti naštvania (návodu, popudzovania) na spáchanie zúmyselného zabitia človeka v smysle §-u 279. a bodu 1. §-u 69. tr. z., alebo nejakého iného, vzhľadom na predmet obžaloby trestného činu.

Ale ani právna otázka, nepojíma v sebe všetky kritéria toho zločinu, z ktorého obžalovaná za vinnú bola uznaná, alebo nejakého iného trestného činu. Podstatnou podmienkou toho, aby niekto vo vykonanom trestnom čine ako návodca v smysle bodu 1. §-u 69. tr. z. za vinného bol uznaný, je navedenie páchatel'a na spáchanie zamýšľaného trestného činu, v ktorom prípadetedy pachateľ následkom štvania (popudzovania) spácha ten čin. Nestačí však tu popudzovanie (štvanie) samo v sebe, stane sa ono trestným dl'a bodu 1. §-u 69. tr. z. len vtedy, keď trestný čin vykonaný bol následkom štvania (popudzovania) a toto štvanie dosiahne cieľ'a. Štvanie a trestný čin musia byť v súvisi jako príčina a účinok. Keď však tento súvis nie je zistený a preukázaný a trestný čin nebol spáchaný následkom vlivu štváča (návodcu), nemôže byť reči o nejakom účastníctve na spáchanom trestnom čine. A práve tak je vylúčené účastníctvo, keď chýbi úmysel udajného popudzovateľ'a nameraný na spáchanie trestného činu.

Čin obžalovanej, ktorý porotci zistili kladným riešením patričnej skutkovej otázky, ani sám v sebe, ani v súvisi s právnou otázkou nezakladá skutkovú podstatu trestného činu. Porotný súd spáchal preto dôvod zmätočnosti, uvedený v bode 1. a) §-u 385. tr. pp., keď obžalovanú za vinnú uznal a odsúdil.

Preto Najvyšší súd obhájcovu zmätočnú sťažnosť, pokiaľ je založená na bod 1. a) §-u 385, tr. pp. uznal za základnú, rozsudok porotného súdu v smysle

odst. 1. §-u 33. tr. pp. n. primerane zrušil a vyniesol zákonu odpovedajúci rozsudok.

Z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu je zrejmé, že skutková a právna otázka neboly formelne správne porotným súdom štilizované.

V takom prípade však Najvyšší súd v smysle odst. 3. §-u 33. tr. pp. n. nie je povinný, správne rečeno: oprávnený svoje rozhodnutie opierať o tie skutočnosti, ktoré porotný súd formelne nesprávne za pravdivé uznal, ale má z dôvodu formálnej zmätočnosti, uvedeného v bode 4. §-u 29. tr. pp. n. časť rozsudku porotného súdu, týmto zmätočným dôvodom dotčenú, s celým pokračovaním zakladajúcim dôvod zmätočnosti zrušiť (§ 34. tr. pp. n., § 404. tr. pp.).

Najvyšší súd môže vyniesť dl'a bodu 1. §-u 326. tr. pp. oslobodujúci rozsudok len vtedy, keď skutok, ktorý je predmetom obžaloby, nieje činom trestným, ale nie tiež v tom prípade, keď skutok, ktorý je predmetom obžaloby, je činom trestným, ale bol v hlavnej otázke, skutkovej i právnej, na újmu obžalovaného formelne chybné opísaný. V rozsudku Najvyššieho súdu však nie je ani uvedené, pre jaký čin bola Ž. B. tedy vlastne obžalovaná, keď to zo skutkovej otázky danej porotcom nevysvitne.

Formelne nesprávne a proti pravidlám v §-e 5. tr. pp. n. uvedeným so-stavená hlavná otázka je zmätočným dôvodom bodu 4. §-u 29. tr. pp. n., ale nie dl'a §-u 385. č. 1. a) tr. pp., ktorý predpokladá, že súd nepoužil alebo omylne použil predpisov trestného zákona v tej otázke: tvoril-li čin, ktorý je základom obžaloby, skutkovú podstatu nejakého činu trestného.

Divergencia jestvujúca medzi opísaním činu v obžalobe a v otázke položenej porotným súdom, je-li na újmu obžalovanému, je porušením predpisu §-u 5. tr. pp. n., lebo nebol skutok základ obžaloby tvoriaci v otázke náležite uvedený. To však Najvyšší súd vôbec nezakúmal. A preto nemal zákonného podkladu pre výrok dl'a bodu 1. §-u 326. tr. pp.

II.

— 0 —

K otázke ceny pri pokuse krádeže.

Rozsudkami nižších inštancií bol N. uznaný vinným z pokusu zločinu krádeže, kvalifikovaného dl'a §§. 333., 336., bod. 4., 338., 65., 70. tr. z. a §§. 48., 49. odst. 2. bod. 2. tr. z. nov. Trestný čin bol spáchaný tým, že obžalovaný N. ešte v spoločnosti dvoch mužov — už právoplatne odsúdených — prv sa presvedčivše, že poškodený svoj byt opustil, falošným kl'účom otvorili dvere domu, vošli do domu, vonkajšie dvere z nútra motykou podopreli, aby mohli zbadat, keď niekto príde, potom vnútorné miestnosti tam nalezennými kl'účmi pootvárali, v kuchyni zásuvky čiastočne otvorili, alebo vyvážili, boli však sluhom najitel'a bytu prekvapení, takže nič nemohli ukradnúť.

Rozsudkom zo dňa 16. XI. 1921, č. Kr. III. 484/21/3 Najvyšší súd zmätočnú stažnosť obžalovaného N. a jeho zvláštneho obháju zamietnul, čo do kvalifikácie trestného činu obžalovaného N. a s tým v spojení i čo do trestu hlavného však z dôvodu materiálnej zmätočnosti, označeného v bode 1. b) §-u 385. tr. pp., z úradnej povinnosti na toľko zrušil rozsudky súdov nižšieho stupňa, že trestný čin obžalovaného kvalifikoval za pokus zločinu krádeže dl'a

bodú 4. §-u 336., §§. 338., 65. tr. z. a dl'a bodu 2. odst. 2. §-u 49. tr. z, nov, a dl'a §-u 70. tr. z. ako pachateľské účasťníctvo, tú kvalifikáciu, že úmysel obžalovaného smeroval na ukradenie vecí v hodnote 200 Kč prevyšujúcej, popínil, a trest obžalovanému preto primerane znížil.

Najvyšší súd má za bezpochybné, že obžalovaný, ktorý bol pre krádež mnohokrát trestaný a celkom bez peňazí, mal nielen úmysel kraďnúť, ale vykonanie zmysl'anej krádeže skutočne i započal, ktorá však z príčiny hore uvedenej nemohla byť dokonaná.

Najvyšší súd má však za mýlny ten názor nižších súdov, že by hodnota vecí, na ichž odcudzenie úmysel obžalovaného smeroval, bola rozhodne prevyšovala čiastku 200 Kč.

Dl'a obsahu dôvodov rozsudku Najvyššieho súdu bol síce v byte oškodeného nábytok, šatstvo a aj peňažná hotovosť v hodnote úhrnom 20.000 Kč ale, pretože sudy nižšieho stupňa nezistily, že by hodnota každej veci bola prevyšovala 200 Kč, mieni Najvyšší súd, že sa dá odvieš tá právna konklúzia, že úmysel obžalovaného mohol smerovať, na ukradenie vecí nižšie 200 Kč. Z toho nasleduje, že sudy nižšieho stupňa mýlne kvalifikovaly trestný čin obžalovaného i dl'a §-u 48. tr. z. nov. Preto Najvyšší súd v tomto smere a v spojení aj čo do trestu v smysle odst. 1. §-u 33. tr. pp. nov. a ostat. odst. §-u 385. tr. pp. musel zrušiť rozsudky súdov nižšieho stupňa.

Viedlo by ďaleko, keby sudca v takých prípadoch musel zisťovať hodnotu každej jednotlivéj veci, nachodiacej sa v byte. V rodinnom byte sa nachodia ovšem jednotlivé veci menšej hodnoty než 200 Kč, ano aj predmety lepšej potreby v cene nižšie 10 Kč, ale, že by spoločnosť troch zlodějov vnikajúcich do bytu notoricky cieľom jeho vykradenia mala úmysel vziať práve ten veci najmenej hodnoty v cene nižšie 200 Kč, pri čom by sa pričítala za vinu jednému z nich jedine cena takej jednotlivéj veci, bez ohľadu na cenu vecí, ktoré by boli odcudzili spoločne z bytu, keby boli len mohli, — to zostalo vyhraďené rozhodnutiu Najvyššieho súdu. Čin všetkých troch spoločníkov v tejto krádeži má byť dl'a §-u 70. tr. z. považovaný za zločin zo spoločného rozhodnutia vôle a spoločného zlého úmyslu nimi spoločne spáchaný. Dôvody rozsudku Najvyššieho súdu však sa podstatne uchylujú od tejto zásady pri posudzovaní ceny vecí, na ichž ukradnutie spoločný zlý úmysel a súčinnosť rečených spoločníkov smerovali.

V dôvodoch Najvyššieho súdu za základ vzatý uďanlivý názor nižších súdov, že vo svojich rozsudkoch kvalifikovali čin obžalovaného i dl'a §-u 48. tr. z. nov., „na základe ich vlastného toho názoru, že, keby obžalovaný bol odcudzil čokoľvek, by bola hodnota rozhodne prevyšovala 200 Kč“, nekryje sa s názorom prejavým v rozsudku sedrie, ktorému sa súdna tabula pripojila, totiž, „keby obžalovaní boli odcudzili len niečo šatstva a skvostov, bude cena odcudzených predmetov rozhodne vyšie 200 Kč, ktorú vzala sedria aj pri určení ceny predmetov pravdepodobne v množstve najmenšom odcudziteľných za rozhodujúcu“.

Týmto omylom sa dá snáď vysvetliť, že rozsudok Najvyššieho súdu obsahuje právne nezodpovedajúce konklúzie, ktoré naši susedi označujú právom jako „welfremd“.

III.

Použitie ustanovení bodu 2. a 5. §-u 20. zák. čl. LXIII. ai 1912.*)

Rozhodnutím zo dňa 5. X. 1921 č. Kr. III. 319/4/21 zaujal Najvyšší súd stanovisko, že trestný čin spadajúci inak pod ustanovenia bodu 2. a 5. §-u 20. zák. čl. LXIII. ai 1912 (bol spáchaný v decembri 1920) nemohol sa dotýkať záujmov vedenia války, pretože z toho, že ministerstvo ešte neodvolalo nariadenie, ktorým bol vyhlásený válečný stav, nie je možno uzatvárať, že štát by viedol skutočne válku a vedenie války smeruje len proti nepriateľovi, predpokladajúc prípravu vojenského alebo iného rázu proti niektorému nepriateľovi. Dľa všeobecnej známosti však počas spáchania trestného činu také prípravy učinené neboli.

Preto Najvyšší súd zrušil z dôvodu zmätočnosti, uvedeného v bode 1. a) §-u 385. tr. pp. odsudzujúci rozsudok nižšej inštalácie v smere prečinu dľa bodu 2. a 5. §-u 20. citov. zák. čl. a obžalovaného oslobodil v tomto ohľade zpod obžaloby naňho vznesenej.

Začiatok válečnej doby bol v smysle §-u 13. zák. čl. LXIII. ai 1912 určený nariadením býv. uh. min. zo dňa 27. VII. 1914 č. 5489 min. preds. Toto nariadenie až dosiaľ nebolo odvolané. Je bezpochybné, že válečná doba v smysle medzinárodného práva trvá, kým nie je válka ukončená ratifikovaným mierom. V dobe prímeria válka môže vypovedaním alebo porušením jeho kedykoľvek znovu vypuknúť. V decembri 1920 trvalo síce prímerie ku pr. s Maďariou, ale mier ešte nebol definitívne uzavretý. Nemôže byť preto sporné, že doba války v smysle §§. 13., 28. zák. čl. LXIII. ai 1912 ešte právom trvala.

Ustanovenie bodu 5. §-u 20. toho istého zák. článku vyžaduje ďalej, že trestný čin sa musí dotýkať záujmov vedenia války.

Predpis zákona v tomto smere pripúšťa len ten výklad, že ide o záujmy vedenia války buďto v prítomnom čase vedenej, alebo v budúcnosti viesť sa mohúcej.

To vychodí jasne aj z ustanovení zák. čl. XIX. ai 1915, ktorého zákonodárcom vydané označenie znie: „O trestaní trestných činov spáchaných proti záujmom vedenia války, najmä o trestaní zneužitia dodávok pre vojsko“. Dľa §-u 1. tohoto zák. článku je trestným dodávateľ vojenských potrieb, ktorý už v dobe mieru zúmyselne poruší dodávaciu smluvu pre vojsko, a dľa odst. 1. §-u 4. je trestný dodávateľ, jestli učiní tak z púhej nedbalosti. Na taký trestný čin však, spáchaný v dobe války stanoví § 3. len prísnejší trest.

Junktím medzi porušením záujmov vedenia války a tým, že sa tak musí stať v dobe války, tedy v zák. čl. XIX. ai 1915 v každom prípade neexistuje. Záujmy vedenia války môžu byť tedy porušené, dľa tohoto zák. článku už v dobe mieru zlou dodávkou pre vojsko, ktoré by mohlo byť prípadne po dodávke, v dobe války, ohrozené dodaním nezodpovedajúcej časti výzbroje, výstroje, alebo zkažených potravných článkov.

Ovšem v prípade použitia bodu 5. §-u 20. zák. čl. LXIII. ai 1912 toto junktím musí tu byť. Z toho vyplýva, že tu musia byť ohrozené záujmy vedenia války práve v dobe válečnej.

V danom prípade však započatá válka nebola ešte skončená. Nie je preto odôvodnené, vyžadovať jako objektívny znak trestného činu, že válka musí byť

*) Tieto ustanovenia prestanú pravdepodobne v najbližšej dobe byť aktuálnymi, ale predsa pre zaujímavosť predmetu tento článok uverejňujeme.

opäť proti voľfaktorému nepriateľovi pripravovaná, alebo, aby válka bola prímerím prerušená, alebo aby iná válka fakticky znova prepukla.

Záujmy vedenia neskončenej ešte války sa iste dotýka, jestli má byť vnútorný pokoj a poriadok pachateľom v spojení s inými porušený, výživa obyvateľstva a pohotovosť armády ohrozená a pod.

Keď zák. čl. XIX. ai 1915 chráni záujem vedenia války už tým, že zlé dodávky pre vojsko v dobe mieru stavia pod trestnú sankciu, mieni tak učiniť bezosporne dl'a bodu 5. §-u 20. zák. čl. LXIII. ai 1912 aj vtedy, keď pachateľ počas války účinnú obranu ríše znemožňuje. Keby tak zákonodárca chcel robiť počas války až v tom okamžiku, keď znova sa činia prípravy na válečnú kampaň, alebo válka na novo prepukla, potom by dl'a nášho názoru bolo už neskoro čeliť tomu, že bol dopustil pred tým, aby záujem vedenia války mohol byť bezfrestne rušený a pre obranu ríše potrebné predpoklady vyšly nazmar.

Považujem preto názor Najvyššieho súdu prejavенý v jeho rozhodnutí za mylný.

Dr. A. Z.:

Prehľad slovenskej časti rozhodnutí Najvyššieho súdu Československej republiky vo veciach občianskych.

1.

I. Potomci pozostavcu — jako zákonití nápadníci (dedičia) — povinní sú v smysle §-u 2. zák. čl. VIII: 1840. do delby dať ten majetok, ktorý dostali od pozostavcu úkonom bezplatným, účinným medzi živými, jestli im ho rodič (pozostavca) s tým úmyslom dal, aby bol do ich dedičného podielu započítaný.

II. Rodič môže bez zvláštnej formálnosti prejaviti svoju vôľu, aby nim na svojich potomkov bezplatne prevedený majetok daný bol do delby; úmysel a vôľu jeho možno tedy aj z konkludentných činov ustáliť.

(18./II. 1921. č. Ro III 5/20.)

Skutkový stav: Pozostavca J. F. mal tri deti: Máriu, Jána a Ondreja, — za živa dal Ondrejovi a jeho manželke nehnuteľnosti v hodn.	12.100.— K
inventovaná pozostalosť odhadnutá bola na	5.000.— K
(táto bola trom dedičom v ročných častiach odovzdaná);	
dotatočne inventovaná časť pozostalosti odhadnutá bola na	6.500.— K
úhrnný majetok J. F. mal tedy hodnotu	23.600.— K
passiva činily , ...	962,30 K
hodnota čistého majetku činila	22.637,20 K

Mária a Ján žalovali Ondreja a jeho manželku, aby boli zaviazaní trpieť, že by dotatočne inventovaná pozostalosť v hodnote 6500 K im bola odovzdaná titulom zákonitého dedenia.

Počas sporu Mária sa vyrovnala so žalovanými.

Sedria v Prešove rozsudkom č. P. III. 1351-1917/18. prisúdila žalobníkovi Jánovi polovicu dotatočne inventovanej pozostalosti. Súdna tabuľa v Košiciach tento rozsudok potvrdia rozsudkom č. 1918. P. I. 1545/21.

Súdna tabuľa podrobila uvažovaniu skutočnosti, dosvedčené svedkyňou M. F. (pôvodne I. žalobníčkou), dl'a ktorých svedkyňa sa raz opýtala pozostavcu, či má byť jeho manželka a on sám vylúčení z dedičstva.